

УДК 159.9:796:17.036.2(043.3)

DOI <https://doi.org/10.30970/PS.2023.15.2>

ДИНАМІКА РІВНЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ПОСТІНДУСТРІЛЬНОМУ СУСПІЛЬСТВІ УКРАЇНИ: СОЦІОПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР

Іван Батраченко

*Університет митної справи та фінансів,
вул. Володимира Вернадського, 2/4, м. Дніпро, Україна, 49000
e-mail: ibatrachenko@ukr.net*

Тетяна Батраченко

*Університет митної справи та фінансів,
вул. Володимира Вернадського, 2/4, м. Дніпро, Україна, 49000
e-mail: tatianabatrachenko@gmail.com*

Анжела Плошинська

*Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара,
просп. Гагаріна, 72, м. Дніпро, Україна, 49010
e-mail: anzhela130172@gmail.com*

Євгенія Коваленко

*Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара,
просп. Гагаріна, 72, м. Дніпро, Україна, 49010
e-mail: ri4tusik@gmail.com*

Стаття містить результати теоретичного вивчення причин зниження рівня академічної доброчесності в сучасній Україні. Аналіз історичної динаміки функціонального спектру освіти показує, що наприкінці 80-х, початку 90-х років відбувся зсув з функції освіти щодо забезпечення ринку праці фахівцями з високою якістю знань на іншу не менш важливу проблему компенсації молодіжного безробіття, яка стала наслідком радикального скорочення в результаті індустріалізації сільського господарства та промислового виробництва потреби в некваліфікованій та малокваліфікованій праці. За таких умов заміна трудової зайнятості молоді навчальною виникла як мимовільний соціальний компроміс щодо превенції молодіжного безробіття який неминуче тягнув за собою і зниження стандартів якості освіти досягнутих у середині ХХ століття. Видача та отримання дипломів особам які не засвоїли відповідного обсягу та якості знань стало перетворювати все більшу частину освітнього процесу у прихований різновид шахрайства, яке як і будь-яке інше виникає в результаті кумулятивної дії трикутника чинників, здатних до взаємокомпенсації: тиску обставин; можливостей здійснення; аргументації його морального виправдання. В умовах становлення масової вищої освіти вже сам масовий характер вищої освіти створює своєрідний тиск обставин, який штовхає частину недостатньо сильних студентів до академічної недоброчесності. У додаток до цього маркетингова діяльність переорієнтованих на прибуток освітніх установ сформувала у споживачів освіти ірраціональне прагнення до неї, дипломанію, яка перетворила освіту фактично у величезну «освітню бульбашку», яка поки що зростає на основі ірраціональної гіперболізації цінності дипломів. Висловлюється гіпотеза, що в недалекому майбутньому це призведе до саморуйнування цієї бульбашки з шансами на відродження традицій академічної доброчесності та ризиками виникнення широкого кола соціальних та психологічних ускладнень в українському суспільстві до яких варто було б завчасно готуватися.

Ключові слова: академічна доброчесність; ринок праці; молодіжне безробіття; раціональні цінності; ірраціональна поведінка; індустріальне суспільство; постіндустріальна епоха.

Постановка загальної проблеми. Масштаби зниження рівня академічної доброчесності в Україні на сьогодні сягнули вже такого рівня, що стали цілком очевидними не тільки безпосереднім учасникам освітнього процесу, але всьому українському суспільству. Фактично нині склалася ситуація, коли прояви недоброчесності в академічній сфері переважають над представленістю доброчесної поведінки учасників освітнього процесу. При цьому старше та середнє покоління українських громадян добре пам'ятає, що ще два-три десятиліття до того проблема академічної недоброчесності хоч, безперечно, й існувала, але доброчесна поведінка всіх суб'єктів системи тодішньої освіти на теренах України була явно домінуючою. Відповідно впала і якість освіти, оскільки академічна недоброчесність за своєю суттю і є видання за якісну освіту неякісної освіти, підтвердженого у кінцевому підсумку диплом державного зразка.

Результатом такої терпимості до недостатньої якості знань стало історично безпрецедентне розширення освіти у кількісних масштабах та появи значного масиву випускників з «пустими дипломами», які не володіють навіть половиною того мінімуму компетенцій, які передбачені отриманим рівнем кваліфікації у задекларованому фаховому спрямуванні. Між тим перехід від індустріального до інформаційного суспільства, яке ще називають суспільством знань, і яке разом з усім цивілізованим світом обрала Україну мейнстрімом свого державотворення, навпаки, потребує розширення сектору фахівців з якісними високотехнологічними компетенціями. І хоча не можна сказати, що сучасна українська освіта не видає для потреб нинішнього ринку праці достатнього обсягу компетентних випускників, неухильне збільшення кола дипломованого фальсифікату серед фахівців практично у всіх сферах викликає наростаюче занепокоєння в суспільстві.

Щоправда більшість такого роду неякісних випускників так і розпочинають реальну професійну діяльність, але й та меншість якій все вдається розпочати професійну діяльність вже породжує острах серед клієнтів та роботодавців отримати неякісні послуги. Окрім того стає все очевиднішим, що успішна цифрова трансформація України у високотехнологічну економічно розвинену державу, якої так хочуть українці, неможлива без відновлення якості освіти і, відповідно, відновлення високого рівня академічної доброчесності [4]. Проте рух за відновлення академічної доброчесності, який все інтенсивніше розгортається останніми роками, хоч і має вже певні здобутки, але, на жаль, поки що далекий від того щоб переломити ситуацію у бажаному напрямку.

За таких умов не тільки зберігається але й більше того загострюється актуальність наукової рефлексії феномену масштабного поширення різноманітних практик академічної недоброчесності, які, по суті, з економічної точки зору є нераціональними, а з психологічної ірраціональними. Адже в кінцевому підсумку інвестування як державних, так і приватних ресурсів у отримання «пустого» диплома, незабезпеченого відповідним обсягом знань, вмінь та навичок, не може створити економічну віддачу, яка у перспективі виправдала витрати на навчання. Тоді можливо свідомо чи підсвідомо академічна недоброчесність мотивується якимись потужними сподіваннями на якісь неекономічні, наприклад, соціальні чи психологічні «дивіденди». Такі питання й стали предметом наших наукових розвідок викладених далі у даній статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження проблеми академічної доброчесності останніми десятиліттями репрезентуються вже дуже широким колом наукових розвідок (І.О. Доценко [6]; І.І. Розман [10]; Черненко Н.А [14] та ін.) Впадає в око й досить виразна тенденція щодо збільшення інтересу до вивчення феномену у теоретичному

плані. Цей тренд виразно контрастує на тлі досить скромних практичних досягнень щодо викорінення, або, принаймні, зменшення поширеності академічної недоброчесності у практиці української освіти.

У нас склалося враження, що домінантна стратегія полягає в тому, що більшість авторів зосереджує свою увагу на пошуку все нових аргументів, або посиленню старих, які нарешті б створили настільки переконливу етичну аргументацію недопустимості проявів академічної недоброчесності, щоб усі суб'єкти системи освіти, які прямо чи опосередковано задіяні у сертифікації випускників без належного рівня компетентності, нарешті прозріли, схаменулись і припинили займатися цією, безперечно, негідною справою.

Висловлюючи повагу та солідаризуючись зі згаданим вище етично акцентованим підходом ми пропонуємо перефокусувати увагу на аналітику мотивацій, які в нинішніх соціально-економічних умовах свідомо або підсвідомо мотивують одних громадян до академічної доброчесності, а інших до поведінки, яка кваліфікується як недоброческа. Більше того ми, навіть, спробуємо лишаючись на позиціях етичного осуду академічної недоброчесності знайти часткові виправдання, а, точніше, пояснення, існуванню цього явища й спрогнозувати перспективи розвитку феноменів академічної доброчесності та недоброчесності у осяжному майбутньому.

При цьому ми будемо опиратися на роботи з дослідження навчальної мотивації студентів, динаміки ринку праці та цифрової трансформації економіки. Серед робіт останніх років слід звернути увагу, насамперед, на роботи С.В. Шевченко [16], Н. А. Шалімова [15], Н. Атаманчук [3] які вивчають проблему в мотивації здобувачів вищої освіти. Із зазначеного кола робіт слідує, що останніми роками для щонайменше третини студентства, а той більше, домінантним мотивом навчання стало прагнення отримати диплом про вищу освіту, а прагнення отримати якісні знання, уміння та навички виступає як субдомінантне, другорядне, а той неістотне.

При цьому значна кількість здобувачів фінансують своє навчання не за державні, а за власні, приватні кошти. Однак, незалежно від того державним чи приватним є такого роду інвестування в освіту воно у будь-якому разі виглядає ірраціональним з економічної точки зору, якщо основною функцією освіти вважати набуття майбутнім суб'єктом ринку праці знань, необхідних для ефективного здійснення професійної трудової діяльності. З огляду на це виключно моральне таврування академічної недоброчесності хоч і необхідне, але недостатнє. Цілком доцільно було доповнити його безпристрасним аналізом соціальних та психологічних детермінант, які стоять за фетишизацію дипломів про освіту в індивідуальній та суспільній свідомості. Але такого роду аналіз поки що залишають на периферії уваги науковців і тому ми вирішили обрати його для даної наукової розвідки.

Метою статті є аналіз історичної динаміки функціонального спектру освіти за останні щонайменше півтора століття, осягнення контраверсійних тенденцій переоцінки цінностей академічної доброчесності та недоброчесності в суспільній та індивідуальній свідомості, які призвели до появи феномену фетишизації дипломів про освіту та оцінити перспективи інволюції цього явища у найближчому майбутньому.

Виклад основного матеріалу. Академічна доброчесність є інтуїтивно добре зрозумілий концепт для всіх учасників освітнього процесу починаючи з учнів та студентів і закінчуючи вчителями та професорами. У нормативно-правовому аспекті його зміст з 2017 року окреслюється у Законі України «Про освіту»: «Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень» [1]. Однак попри сказане вище, наукова концептуалізація згаданого

поняття «Академічна доброчесність» лишається справою дискусійною. На це вказують чимало дослідників.

Ще складнішою є справа вимірювання, оцінки рівня прояву академічної доброчесності чи недоброчесності у конкретних випадках або закладах освіти у той чи інший період часу. Тим не менше наявність дефінітивних дискусій не заважає як науковцям, так і практикам бути на рідкість однотайними щодо констатації тренду на неухильне зниження рівня академічної доброчесності в Україні, яке вже щонайменше три десятиліття відбувається у режимі загостреного прискорення. При цьому активізацію боротьби з проявами академічної недоброчесності, яка також останнім часом набирає темпи поки що лише пригальмувала, але не переламала значену тенденцію.

Настільки стабільне переважання тренду на зниження інтересу до якості освіти, на нашу думку, не може бути випадковим явищем. Це означає, що наприкінці 80-х, початку 90-х років відбувся зсув з функції освіти щодо забезпечення ринку праці фахівцями з високою якістю знань на якусь іншу не менш важливу проблему. Такою проблемою стало радикальне скорочення в результаті індустріалізації сільського господарства та промислового виробництва потреби в некваліфікованій та мало кваліфікованій праці. До цього цей сегмент постійно поглинав більшу частину поколінь молоді.

Переформатування ринку праці в аспекті зниження попиту на мало кваліфікованих працівників на користь збільшення потреби у висококваліфікованих має місце і в розвинутих країнах Європи. За таких умов розширення масштабів залучення молоді в систему освіти, з одного боку, створила можливості для тимчасового пом'якшення проблеми молодіжного безробіття, а з іншого – для часткового її розв'язання переміщуючи частину трудової зайнятості молоді з індустріального сектору економіки у інформаційний. На теренах України гострота вказаної проблеми посилилася ще процесами деіндустріалізації економіки у після радянську епоху, що додатково скорочувало робочі місця.

В умовах постіндустріального етапу розвитку України порівняно з індустріальною епохою гостро стала проблема зростаючого безробіття загалом, а серед молоді особливо. Так, наприклад, за даними Держкомстату у 2009 рік кількість безробітних серед молоді в Україні складала більше 13%, що у два рази перевищувало цей показник серед усього населення, де він сягнув рівня 6% [7]. У подальшому зазначений тренд продовжував зберігатися і молодь стала й залишається найбільш уразливою соціально-демографічною групою із усіх на українському ринку праці.

Особливо це стосується сегменту молоді віком до 15–24 роки. На думку фахівців, сучасне безробіття молоді в Україні має виразну тенденцію до збільшення, втричі перевищуючи безробіття серед дорослого населення [8; 11; 13]. У світі показники безробіття молоді віком 15–24 років хоч і коливаються та відрізняються по різних країнах, але також зростають. На ринку праці ЄС групою найвищого ризику безробіття є молоді працівники віком 15–24 роки. Рівень безробіття молоді 15–24 років в країнах ЄС впродовж 2005–2018 рр. був вищим за середній показник безробіття і у 2–2,5 рази перевищував рівень безробіття у вікових групах 25–54 роки та 55–64 роки [11].

За таких умов кількарічна заміна трудової зайнятості молоді навчальною виникла як мимовільний соціальний компроміс щодо превенції молодіжного безробіття який неминуче тягнув за собою зниження стандартів якості освіти досягнутих у середині ХХ століття. Це був один з важливих чинників, який запустив процес швидкого кількісного розширення освіти з певними жертвами щодо її якості, які з плином часу перейшли межу за якою стали все більшою мірою суперечити первинній місії освіти й *de facto* перетворилося у фальсифікацію вищої освіти, неправомірне присвоєння освітніх рівнів бакалавра чи магістра. Зазначене дає підстави також кваліфікувати академічну недоброчесність

і як поширення особливого різновиду шахрайства [2]. Тому шукаючи стратегії боротьби з нею, на наш погляд, доцільно буде залучити такий концептуальний інструмент, який відомий у кримінальній психології як «трикутник шахрайства» [17].

Згідно цієї моделі шахрайство виникає внаслідок кумулятивної дії трьох чинників: можливості легко здійснити дане діяння; міри тиску обставин які б про волі змушували особу до скоєння злочину; рівня готовності до морального виправдання правопорушення. В результаті остаточне прийняття рішення щодо схилення або утримання від шахрайства визначається не якимось одним із зазначених чинників, а їх сумациєю де менша інтенсивність одного фактору може компенсуватися більшою інтенсивністю іншого тощо. Відтак профілактика або розслідування має включати аналіз по всім трьом напрямкам вести по всім цим факторам та враховати їх спроможність до взаємокомпенсацій.

У контексті цієї моделі слід зазначити, зростання академічної недоброчесності залежить від об'єктивної можливості її здійснити. У цьому плані диджиталізація навчання спрацювала на ріст легкості здійснення такого різновиду академічного шахрайства як плагіат, оскільки в електронну епоху здійснення копіпасту потребує незрівнянно менше зусиль і часу ніж переписування у паперову. Теж саме стосується й доступу до джерел запозичення які став надавати Інтернет порівняно з бібліотеками на паперових носіях. Джерела інформації як для корисної діяльності, так і для шахрайських запозичень, завжди поряд в інтернет-просторі і у надзвичайно широкому асортименті. Таке розширення технічних можливостей плагіату для багатьох створило спокусу копіпасту та зробило її важко переборною. Однак схоже, що розвиток програм антиплагіату скоро згорне свято копіпастерів, яке напевно вже добігає кінця.

Про тиск обставин, який штовхав і продовжує штовхати до академічної недоброчесності ми по суті говорили раніше. Йдеться про істотне зростання молодіжного безробіття, оскільки в інформаційному суспільстві порівняно з індустріальною фазою його розвитку освіта і в тому числі вища стала масовою замістивши трудову зайнятість молоді навчальною. До кінця ХХ століття, принаймні, у вищу освіту через її значно менші масштаби попадали люди переважною мірою гностичного типу емоційної спрямованості особистості [5] та добре розвинутими інтелектуальними здібностями.

Проте гностичний тип особистості як і високий рівень розвитку інтелектуальних здібностей не може бути за своєю природою масовим. Природжені і, навіть, сформовані інтелектуали складають завжди статистичну меншість у суспільстві, принаймні значно меншу ніж масштаб нинішньої вищої освіти. Тому в умовах масової вищої освіти невідворотно буде існувати значна частка осіб недостатньо мотивованих до інтелектуальної діяльності, яким вчитися нецікаво, що нерідко може бути ще й обтяжено браком здібностей. За таких умов не порушуючи норм академічної доброчесності отримати освіту неможливо. Тобто сам масовий характер нинішньої вищої освіти створює для значної частини її учасників своєрідний тиск обставин, який так чи інакше штовхає їх до академічної недоброчесності.

На початок ХХІ століття відбулися також і зміни в ментальних механізмах та моральних регулятивах освітньої діяльності. Ринок остаточно переміг освіту і маркетингова діяльність орієнтованих на прибуток освітніх установ спромоглася сформувати у споживачів освіти ірраціональне прагнення до неї, яке, на наш погляд, доречно було б назвати дипломанією по аналогії з назвою одної з перших фінансових бульбашок, яка утворилася в Голландії 17 століття й збереглася в історії під метафорою «тюльпаноманії» [12]. Нині дипломанія перетворила освіту фактично у величезну «освітню бульбашку» де академічна доброчесність гранично девальвується, цінність недоброчесно отриманого диплома гіперболізується, стає ірраціональною.

І тут треба зауважити, що академічно недоброчесна складова нинішньої освіти, яка поки що видається важкопереборною може рухнути сама через механізм самозаперечення. Адже як і кожна бульбашка освітня бульбашка скоріше за все скоро несподівано для багатьох лопне сама собою, що з одного боку створить умови для нового відродження академічної доброчесності на теренах України, а з іншого загострить низку інших проблем, які вона до сих пір нехай і не зовсім адекватно компенсувала: молодіжне і викладацьке безробіття, недостатня релевантність програм запитам практики тощо. Тобто скоріш за все навряд чи це буде вирішення проблеми після якої можна буде хоча тимчасово перепочити, а зміну одних проблем на інші не менш гострі, що якщо не свідомо то підсвідомо тривожить всіх учасників освітньої системи значною мірою, на наш погляд соціально-психологічно пояснюючи природу економічний ірраціоналізм феномену академічної недоброчесності.

Висновки дослідження. Історична динаміка функціонального спектру освіти у умовах переходу від забезпечення індустріального ринку праці порівняно невеликою кількістю працівників з високою якістю знань з залученням в освітній процес меритократично відібраної молоді й наданні іншим представниками достатньо широких можливостей працевлаштування у сегменті некваліфікованої та малокваліфікованої праці, який в процесі індустріалізації був значною мірою механізований та автоматизований.

Такий стан ринку стимулював в освітньому середовищі високий рівень запиту на академічну доброчесність і значною мірою позбавляв сенсу академічну недоброчесність. Проте радикальне звуження ринкового запиту на малокваліфіковану працю спровокувало різкий ріст молодіжного безробіття, що потягнуло за собою тенденцію до заміщення трудової зайнятості молоді навчальною й розширенням системи освіти задля компенсації прогалин на ринку праці.

У таких умовах зниження рівня академічної доброчесності стало набувати певного сенсу, а ринкова трансформація самої освіти стала додатковим каталізатором контраверсійних тенденцій переоцінки цінностей академічної доброчесності та недоброчесності в суспільній та індивідуальній свідомості, які з рештою призвели до появи феномену фетишизації дипломів про освіту та формування на ринку освітніх послуг класичної економічної бульбашки, яка поки що зростає на основі ірраціональної гіперболізації цінності. Напевно, в недалекому майбутньому призведе до досить складного саморуйнування цієї бульбашки з шансами на відродження традицій академічної доброчесності та ризиками виникнення широкого кола соціальних та психологічних ускладнень в українському суспільстві до яких варто було б завчасно готуватися.

Тому **перспективами** подальших досліджень повинно бути більш детальне вивчення психологічних та соціальних наслідків руйнування чи саморуйнування освітньої бульбашки та психологічний супровід тих хто опинятиметься через це в складних життєвих ситуаціях.

Список використаної літератури:

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: кол. моногр. / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
2. Антонюк, Н., Пушкар, Н., (2022). Академічна доброчесність у вітчизняному освітньому просторі: причини порушення і шляхи формування. *Acta Paedagogica Volynienses*, 1, 10–16. doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2022.1.2.2>
3. Атаманчук Н. Мотивація до навчання студентів педагогічного закладу вищої освіти / Н. Атаманчук, Ю. Курило. *Витоки педагогічної майстерності* : зб. наук. праць / Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка. Полтава, 2018. Випуск 19. (Серія педагогічні науки). С. 16–21.

4. Биков В. Ю. Цифрова трансформація суспільства і розвиток комп'ютерно-технологічної платформи освіти і науки України. *Матеріали методологічного семінару НАПН України "Інформаційно-цифровий освітній простір України: трансформаційні процеси і перспективи розвитку"*. 4 квітня 2019 р. / за ред. В. Г. Кременя, О. І. Ляшенка. К, 2019. С. 20–26.
5. Богдан Ж. Б. Мотиваційні предиктори спрямованості особистості / Ж. Б. Богдан, Н. В. Підбуцька. *Психологія: реальність і перспективи* : зб. наук. пр. / гол. ред. Р. В. Павелків. Рівне : РДГУ, 2017. Вип. 8. С. 23–27.
6. Доценко І. О. Академічна доброчесність у системі забезпечення якості вищої освіти. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. № 32. 2022. С. 31–42.
7. Дубич К. В. Українські реалії молодіжного безробіття та світові тенденції. *Економіка та держава*. Серія : *Державне управління*. 2020. № 2. С. 65–71.
8. Кузьма, Х. В., and В. М. Сороківський. «Молодіжне безробіття як одна із основних проблем на ринку праці України». *Сучасні напрями розвитку економіки, підприємництва, технологій та їх правового забезпечення*. 2022: 64.
9. Пиголенко І. В. Вища освіта як пріоритетна цінність в умовах становлення інформаційного суспільства. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/VKPI_fpp/2007-1/07_Pigolenko.pdf (2007).
10. Розман, Ірина. Академічна доброчесність як важлива складова якісної освіти. *Наукові інновації та передові технології*. 2022. 2(4)
11. Романіка Т. К. Інститут влади як фактор впливу на молодіжне безробіття в Україні. *Бізнес Інформ*. 2020. № 3. С. 161–169.
12. Рудницька А. М. Вплив поведінкових відхилень на фінансових ринках на формування фінансових бульбашок. *International relations, part "Economic sciences"*. № 27. 2021. С. 35–37.
13. Сербалюк Ю. В. Безробіття серед молоді та можливості його подолання. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*. Серія : *Соціально-педагогічна*. 2020. Вип. 34. С. 196–205.
14. Черненко, Ніна Анатоліївна. «поняття доброчесність і академічна доброчесність у руслі морально-ціннісної концептуалізації дійсності.» *editorial board* (2022): 277.
15. Шалімова, Наталія Станіславівна. Академічна доброчесність у вищій освіті: прояви та мотиваційні чинники. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. Випуск 3(140). Одеса, 2022. С. 7–15.
16. Шевченко, С. В. Особливості діагностики навчальної мотивації здобувачів вищої освіти. *Теорія і практика сучасної психології*. 2019. 2.1. 159–163.
17. Albrecht, W. Steve; Wernz, Gerald W.; Williams, Timothy L. *Fraud: Bringing Light to the Dark Side of Business*. Irwin Professional Pub., 1995. 296 s.

DYNAMICS OF THE LEVEL OF ACADEMIC INTEGRITY IN THE POST-INDUSTRIAL SOCIETY OF UKRAINE: SOCIOPSYCHOLOGICAL DIMENSION

Ivan Batrachenko

*University of Customs and Finance,
2/4, Volodymyr Vernadsky St, Dnipro, Ukraine, 49000
e-mail: ibatrachenko@ukr.net*

Tetiana Batrachenko

*University of Customs and Finance,
2/4, Volodymyr Vernadsky St, Dnipro, Ukraine, 49000
e-mail: tatianabatrachenko@gmail.com*

Yevheniia Kovalenko

*Oles Honchar Dnipro National University,
72, Haharin Ave, Dnipro, Ukraine, 49010
e-mail: ri4tusik@gmail.com*

Anzhela Ploshynska

*Oles Honchar Dnipro National University,
72, Haharin Ave, Dnipro, Ukraine, 49010
e-mail: anzhela130172@gmail.com*

The article contains the results of a theoretical study of the reasons for the decline in the level of academic integrity in modern Ukraine. The analysis of the historical dynamics of the functional spectrum of education shows that in the late 1980s and early 1990s, there was a shift from the function of education aimed at providing the labour market with specialists with high-quality knowledge to another important problem of youth unemployment compensation, which was the consequence of a radical reduction in as a result of the industrialization of agriculture and industrial production, the need for unskilled and low-skilled labour. Under such conditions, the replacement of youth employment by educational employment arose as an involuntary social compromise regarding the prevention of youth unemployment, which inevitably entailed a decrease in the quality standards of education achieved in the middle of the 20th century. Issuing and receiving diplomas to persons who have not mastered the appropriate amount and quality of knowledge began to turn an increasingly large part of the educational process into a hidden type of fraud, which like any other, arises a result of the cumulative effect of a triangle of factors capable of mutual compensation: the pressure of circumstances; implementation opportunities; arguments of his moral justification.

In the conditions of the formation of mass higher education, the very mass nature of higher education creates a peculiar pressure of circumstances that pushes some of the insufficiently strong students to academic dishonesty. In addition, the marketing activities of profit-oriented educational institutions have created an irrational desire for education in consumers, so-called “diploma mania”, which has turned education into a huge “educational bubble” that is still growing on the basis of irrational exaggeration of the value of diplomas. It is hypothesized that in the near future this will lead to the self-destruction of this bubble, with the chances of reviving the traditions of academic integrity as well as with the risks of a wide range of social and psychological complications in Ukrainian society, for which it would be worthwhile to prepare in advance.

Key words: academic integrity; labour market; youth unemployment; rational values; irrational behaviour; industrial society; post-industrial era.